

POSTANOWIENIE

30 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 30 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko A. S.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M. M.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z 25 października 2022 r., I AGa 458/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od powoda M.M. na rzecz pozwanej
A.S. 2717 (dwa tysiące siedemset siedemnaście)
złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 25 października 2022 r. powód M. M. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżący wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z dwóch powodów: Po pierwsze, na podstawie ustalonego stanu faktycznego, Sąd

Apelacyjny przyjął, w ślad za Sądem Okręgowym, że prawo wyłączne do odmian roślin objętych sporem wygasło, z uwagi na zbycie nasion przez powoda. Według powoda ze sporządzonego uzasadnienia Sądu drugiej instancji nie można prześledzić toku rozumowania Sądu w kwestii wygaśnięcia wyłącznego prawa do odmian roślin. Skarżący wskazał, że zastosowanie artykułu 28 ust. 1 ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin może dotyczyć konkretnej ilości, konkretnej partii nasion. W niniejszej sprawie z uzasadnienia Sądu Apelacyjnego powyższe nie wynika. Lakoniczne ustalenie wygaśnięcia prawa wyłącznego w ogólności, prowadzi także do konstatacji, iż Sąd Apelacyjny nie rozpoznał istoty sprawy. Ponadto okolicznością przemawiającą za oczywistym uzasadnieniem skargi kasacyjnej, jest brak jakiegokolwiek odniesienia Sądu Apelacyjnego do zarzutów apelacji dotyczących braku przedawnienia z uwagi na uprzednie wezwania do ugody ze strony powoda; zarzutów szczegółowo opisanych w pkt. V uzasadnienia apelacji - odnośnie do nierozpoznania wniosków powoda oraz dowodów powołanych na etapie postępowania apelacyjnego w piśmie z 15 września 2022 r.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście podnieść trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała

miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiście naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r.,

I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Powód nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Uzasadnienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazuje, że powód zarzuca Sądowi Apelacyjnego naruszenie zasad sporządzania uzasadnienia oraz zmierza do wykazania wadliwości postępowania prowadzonego przed Sądem drugiej instancji - w tym niezasadne pominięcie określonych środków dowodowych zgłoszonych w postępowaniu apelacyjnym, konsekwencją czego – w jego przekonaniu było także nierozpoznanie istoty sprawy. Skarżący nie powiązał jednak w prawidłowy sposób zarzucanych Sądowi odwoławczemu uchybień z naruszeniem stosownych przepisów.

Poza wskazanym w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania art. 381 k.p.c. powód nie powołuje innych regulacji ustawy procesowej, a rolę Sądu Najwyższego nie jest poszukiwanie w ramach kodeksu postępowania cywilnego, czy innych aktów prawnych określonych regulacji, których naruszenie i to w sposób kwalifikowany mogłoby spowodować wystąpienie zarzucanych przez powoda uchybień.

Co do art. 381 k.p.c. stwierdzić należy, że powód wskazuje ten przepis jedynie przez przywołanie określonych orzeczeń Sądu Najwyższego, ale nie wyjaśnia wystąpienie jakich okoliczności sprawiło, że doszło do jego naruszenia w postępowaniu apelacyjnym. Przywołany natomiast ww. wniosku art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie prawnej odmian roślin nie regulują w ogóle przebiegu postępowania, a zatem nie mogło dojść do jego kwalifikowanego naruszenia w odniesieniu do przedstawionych przez skarżącego uchybień.

Bez znaczenia jest przy tym, że skarżący w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie określonych regulacji prawa procesowego i materialnego. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

W konsekwencji nie można przyjąć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyjaśnia dlaczego zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe i naruszenie jakich przepisów – o charakterze elementarnym, wywarło taki skutek.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]